

HET BIJBELSE KERNWOORD ERFDEEL/ ERFENIS EN ERFGENAAM

Soms is het aan iemand te zien, dat hij een erfenis van een overledene heeft gekregen. Hij woont sinds kort in een fraai huis; hij kan zich de aankoop van een betere auto permitteren en gaat daarmee op vakantie in het buitenland. We noemen hem een gesetteld man. Misschien geeft hij ook wel grotere giften dan tevoren aan liefdadigheidsinstellingen.

Tot op zekere hoogte is het ook aan een kind van God te zien, dat hij de erfgenaam is van een erfzaking (genade voor genade), verkregen uit het sterven van Gods Zoon en door de weldaad van verkiezende genade van de Vader. Een kind van de hemelse Vader mag uit die verkregen erfenis in het geloof leven en na dit leven in Gods eeuwig Koninkrijk komen. Dat is onuitsprekelijk groot. Daarover gaat het in het bijbelse kernwoord dat we in het navolgende behandelen.

De Hebreeuwse woorden, die in de Statenvertaling met erfdeel/ erfenis en erfgenaam vertaald worden, zijn: ‘nachalah’ en jarasj. De Griekse woorden zijn (NT): klèronomia (erfenis)/ klèronomos (erfgenaam)/ klèroomai (erven).

1. OUDE TESTAMENT

DE ‘ERVE DER VADEREN, HET LAND KANAÄN, HET VOLK ISRAËL ALS GODS ‘NACHALA’

In het O.T. komt het woord ‘nachalah’ veel voor in verband met het grondbezit. Onder Jozua wordt het land Kanaän naar Gods belofte aan de Israëlieten gegeven, vervolgens (door toedeling van het lot = in overeenstemming met de aanwijzingen van de Heere) verdeeld onder de stammen en de geslachten (Joz. 1:6; 15:1; enz.; o.a. Deut. 1:8, 21; Neh. 9:25). Vgl. Num.14:24. Zodra nu een stuk van Kanaän aan een stam of een geslacht is toegedeeld, heet het: een ‘nachalah’ = een erfdeel, een erfbezit. Die stam (of dat geslacht) kan er niet mee doen, wat men wil. Het erfdeel is en blijft een deel van het geheel. Men kan het alleen bewaren, men mag van de opbrengst leven en behoort het zo goed mogelijk te verzorgen om het aan het volgende geslacht over te geven. Het is een onvervreemdbaar bezit van de familie. Zie Ruth 4:5-10; Jes. 57:13b; 65:9; Jer.32:22v; Ez.33:24. De bezitter mag ervan genieten (ieder onder zijn wijnstok en vijgenboom). Zie de Excurs aan het eind van deze voordracht.

Niet te vergeten is evenwel, dat het landbezit onder (oud)Israël een symbool en onderpand is van het deelhebben aan de Messiaanse toekomst. Daarom zingt Psalm 16:5, 6 : ‘De Heere is het deel mijner erve en mijns bekens; Hij onderhoudt mijn lot. De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen; ja een schone erfenis is mij geworden.’¹

‘Nachalah’ herinnert er dus aan, dat men dit bezit uit handen van de voorvaderen kreeg en dat men het aan de nakomelingen moet overhandigen. Men mag het noch verwaarlozen noch vervreemden. Daarom weigert Naboth zijn ‘nachalah’ aan Achab te verkopen. Daaruit blijkt zijn trouw aan de inzet van de Heere (1 Kon. 21:1vv).

¹ In Num.27:1-8 lezen we van de vier ongehuwde dochters van Zelafead (hun vader was in de woestijn gestorven): Machla, Noa, Hogla, Milka en Tirza, dat zij op hun dringend verzoek toch ook een erfdeel in het heilige land kregen, hoewel zij dochters/ geen zonen waren.

Ook heel Kanaän wordt wel ‘nachalah’ genoemd. De Heere heeft het nl. als ‘nachalah’ (erfdeel) aan zijn volk gegeven (Ps. 105:11; 1 Kon. 8: 36).

Maar niet alleen het land heet een ‘nachalah’; ook het volk Israël is ‘nachalah’ (erfvolk) van de Heere (bijv. Deut. 4:20; 9:26, 29; 32:8v; 1 Kon. 8:36, 51, 53) Joël 2:17). Dit volk is Gods eigendom. En in het bijzonder hun kinderen zijn een erfdeel des Heeren (Ps. 127:3). De Heere zorgt ervoor, zoals de boer voor zijn land zorgt. Hij heeft ook recht op de vrucht = geloof en gehoorzaamheid (vgl. Joh. 15: 1v en Jes. 5:1v.v.). Zie ook Ex.34:9; Deut. 33:4.

Wederkerig is ook de Heere het erfdeel van Israël (Ps. 16:5v; 61:6), zoals dat in het bijzonder het geval is met Aäron en de stam Levi; zij kregen geen land in bezit; zij hadden de Heere tot bezit (vgl. o.a. Num. 18:20; Joz. 13:33; 18:7)

Intussen opent het O.T. ook telkens universele perspectieven. Zo weet Ps. 82: 8, dat alle volken de ‘nachalah’ van de Heere zijn (vgl. Ps. 24: 1).

2. NIEUWE TESTAMENT

A. HET ERFDEEL/ DE ERFENIS / EEN ERFDEEL WORDEN (klèronomia) (klèros) (klèroomai)

a. De in het OT herhaalde gedachte van het beloofde land als een door God beloofd erfdeel (aan Abraham en zijn nageslacht) is ook in het NT te vinden. Zie Hand. 7:5; Hebr. 11:8.

Verder betekenen de Griekse woorden:

b. Een erfenis als nalatenschap (algemeen) (Luk. 12:13); bijv. in de gelijkenis van de onrechtvaardige pachters/ boze wijngaardeniers. Matth. 21:38; Mark.12:7; Luk. 20:14. De (Z)oon is de erfgenaam.

c. De erfenis/ erflating, geestelijk gesproken is Christus als de Zoon, Zijn genade en het eeuwige leven. Vgl. 2 Sam. 7:14. Die erfenis is uit de belofte (reeds bij Abraham), niet uit de wet; Rom. 4:13; Gal.3:18; Tit.3:7. Deze erfenis is het onvervreemdbaar eigendom van het in Christus geadopteerde kind van God.

d. Al Gods kinderen samen/ de gemeente als een kudde Gods, zij heten ook erfdeel des Heeren (1 Petr. 5:3).

e. Maar de gelovigen zijn ook persoonlijk door bekering en geloof een erfenis/ erfdeel in Christus, door Hem geëigend (Ef.1:11); zij zijn Christus’ eigendom (van Hem en voor Hem) en de H.Geest is het onderpand daarvan (Ef.1:14).

f. Zij krijgen in de toekomst van God een aandeel in de ‘erve (erfenis) der heiligen’ in het licht (Kol. 1:12), straks in heerlijkheid in (onder) al de heiligen (= God-gewijden) door het geloof (Ef. 1:18).² Zie ook Hand. 20:32; 26:18. Het is een erfdeel voor allen die door Christus Jezus tot Gods kinderen apart zijn gezet en in het volle licht gebracht, tot het koninkrijk van het licht, hun ‘land der belofte’. Die erfenis/ erflating is het koninkrijk van Christus en van

---

² Uit Word Pictures (Bible Works) over het lot: ‘First a pebble (kiezelsteen) or piece of wood used in casting lots (Ac 1:26), then the allotted portion or inheritance as here (Ac 8:21). Cf. Heb 3:7-4:11. In light..., taken with merida (portion): "situated in the kingdom of light" (Lightfoot).

M.Henri schrijft: ‘It is the *inheritance of the saints in light*. It is an inheritance, and belongs to them as children, which is the best security and the sweetest tenure: *If children, then heirs*, [Rom 8:17](#). And it is an inheritance of the saints-proper to sanctified souls. Those who are not saints on earth will never be saints in heaven. And it is an inheritance in light; the perfection of knowledge, holiness, and joy, by communion with God, who is light, and the Father of lights, [Jak 1:17](#); [Joh 1:5](#).

God (Ef. 5:5; Jak. 2:5). Het is de vergelding der erfenis, van de Heere te ontvangen (Kol. 3:24). Voor hen, maar niet voor hoereerders (Ef. 5:5).

g. Kort samengevat: dat is de onverderfelijke en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u (1 Petr. 1:4).³

B. DE (MEDE)ERFGENAAM MET CHRISTUS (klèronomos) (sunklèronomos)

a. Ten diepste is Christus Jezus de erfgenaam van het Koninkrijk van God; zie boven onder A.b: (de (vermoorde) Zoon uit de gelijkenis van de onrechtvaardige pachters. Hebr. 1:2.

b. Maar ook de gelovigen zijn kinderen Gods en erfgenamen van God/ mede-erfgenamen van Christus (in en met Christus mee). Zie Rom. 8:17. Ze zijn de onvervreembare erfenis/ het eigendom van God en van Christus. Hebr. 6:17; 11:7.

c. De heidenen die in Christus geloven zijn het ook. Zie Ef. 3:6. Zij zijn van Christus (en Abrahams zaad) en naar de belofte erfgenamen. Zie Gal. 3:29. Zij zijn zonen, dus ook erfgenaam van God door Christus. Zie Gal. 4:7.

d. Waarom heten de christenen in het N.T. mede-erfgenamen (Rom. 8:17; Ef. 3:6; 1 Petr. 3:7)? Omdat zij deel hebben aan Christus en aandeel in het Messiaanse rijk en omdat zij in alles, wat van de Messias is, delen. Zoals elke Israëliet aandeel had in Kanaän; hebben zij het in het Koninkrijk van God en van Christus. Nu en eeuwig. Zij weten zich nu reeds zonen = aandeelhouders van hetgeen God hun toedelen zal: het heil, het leven, de heerlijkheid (Rom. 8:17). Zij zullen zijn 'als koningen en priesters en als koningen heersen op de aarde' (Openb.5:10).⁴

EXCURS

Straks komt het jubeljaar. Het Oude Testament spreekt daar herhaaldelijk over. (Zie Lev.25:10-54; 27:17-24; Num.36:4) Het jubeljaar was een machtig gebeuren. Het was een jaar van vreugde, eenmaal in de vijftig jaar. Elke Israëlitische familie die zijn land, de erfenis van de vaders in het verleden had moeten verkopen, doordat bijv. de oogst een en andermaal was mislukt, kreeg dan zonder er een cent voor te betalen, zijn vroegere eigendom uit de hand van hem aan wie het land was verkocht, weer terug. En zo kon hij dan een nieuw bestaan gaan opbouwen. Eigenlijk was dat land steeds in bezit van zijn familie gebleven en had de nieuwe 'eigenaar' slechts het vruchtgebruik ervan gehad. In feite had elke Israëliet een onvervreemdbaar recht op wat hij van zijn vaders had geërfd.

In het jubeljaar begon het leven weer opnieuw en kreeg iedereen weer nieuwe kansen met het erfbezit dat God de Heere zijn geslacht bij de verdeling van het land tijdens de intocht in het land der belofte had toebedeeld. Zijn rechten op die erfenis der vaders waren ook nauwkeurig beschreven in een zgn. koopakte die onder getuigen was opgesteld en verzegeld. We lezen daarvan onder meer in Jeremia 32. In zo'n koopakte waren alle zaken geregeld m.b.t. de verkoop van

³ 'Want is in M ondersel zich van rijk God die in de
⁴ 'De § "openba Ridderb

gerust, als zij horen, dat de Heere in de hemel roept: Ziet, uw zaligheid voor u bewaard. Intussen overmits de zaligheid een ieder zonder ept Hij ons tot het geloof, opdat al degenen die daarmee begaafd zijn, len, en niet twijfelen, of zij zijn rechte en wettige erfgenamen van het f tot de hemelen doordringt, alzo brengt het ons ook toe de goederen comm.op 1 Petrus.

naam zijn voortvloeit en die ook het kinschap pas tot (volle) engen, is nog een zaak van hopen en verwachten.' Aldus dr. Herman *zijn theologie*; Kampen 1966; blz.222.

een stuk land en was ook het recht van de oorspronkelijke bezitter vastgelegd. Het was een officieel stuk dat op tafel kwam, als één van de familieleden tussentijds het land voor de verarmde boer terug wilde kopen. Denk aan de geschiedenis van Naomi, Ruth en Boaz. In het jubeljaar echter (eenmaal in de 50 jaar), kreeg de oorspronkelijke eigenaar zijn land weer terug zonder enige betaling. U kunt u voorstellen welk een blijdschap dat betekende. Niet voor niets heette dat jaar dan ook: jubeljaar.

Een geweldig perspectief wordt ons geboden in de boekrol die de eenzame balling van Padmos, Johannes in Openbaring 5 ziet liggen in de open hand van de almachtige God. Zie de afbeelding. Vgl. Ezech.2:9. God weet wel, hoe Johannes treurt over de boosheid en ellende die de overhand hebben gekregen op de aarde. Maar dan opeens wordt zijn oog geboeid door een nieuw schouwspel. Op de vlakke hand van God ziet Johannes een boekrol liggen, van binnen en van buiten helemaal beschreven. Die boekrol, haast voor het grijpen, is met zegels – perkamenten bladen – zevenmaal omwikkeld.⁵ Het is dus een gesloten boek. En wat zou daar dan nu in staan?

Zonder twijfel heeft Johannes het intuïtief aangevoeld wat de betekenis was van deze boekrol. Het is geen oud geschiedenisboek, waarin de geschiedenis van de mensheid uit een grijs verleden is beschreven. Het is veeleer een soort testament en bevat de inhoud van Gods leiding met Zijn schepping vanaf het begin tot de voleinding. Het draagt in zich het diepe geheim van de grote verlossing die weldra komt: van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde waarop Gods kinderen als koningen en priesters voor God zijn: zij zullen als koningen heersen op de aarde (vs.9). Kortom, dit boek vertelt van Gods plan om de aarde vol te maken van de kennis des Heeren, van een vreedrijk waarin Gods armen op aarde, die alle rechten verspeeld hebben, het zekere bewijsstuk vinden, dat zij straks bezitters van hemel en aarde zullen zijn. Dan zal het grote Jubeljaar zijn aangebroken. In Adam zijn zij alles door eigen schuld kwijtgeraakt. Ze zijn zwervelingen op aarde geworden. Alles wat zij in het paradijs bezaten, is verbeurd verklaard. Ze kunnen nergens rechten op laten gelden. Heel de aarde ligt onder de vloek.

Maar ‘zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven’ (Matth. 5:5). ‘Heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is.’ Vgl. Luk.21:28. De geschiedenis van de schepping eindigt niet in een totale en eeuwige ondergang. Het paradijs komt terug, heerlijker nog dan in het begin van de wereldgeschiedenis. Eeuwig leven in gemeenschap met God.

In die verzegelde boekrol liggen de genaderechten van Gods gemeente verankerd, zoals die van de Israëlitische boer in zijn pandbrief die bewaard werd tot het Jubeljaar.⁶

5

⁶ ‘Die rol was verzegeld en (bij verkoop van het land) de nieuwe eigenaar overhandigd, tot tijd en wijle de verarmde oorspronkelijke bezitter zijn erfgoed weer inlossen kon, of ook wel totdat een vermogend bloedverwant het voor hem deed en als lossen optrad.’ Vgl. Jer. 32: 6-12. Zie hierover mijn preek over Openb.5:5 (website dsdenboer.refoweb.nl).